

Izhaja vsakih štirinajst dni vsak drugi torek in stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto

80 kr.

Za tuje drž. več poštni stroški.

„Soča“

z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 5 gld. 20 kr.

PRIMOREC

Oglaš se plačujejo za tristočno petit-vrsto: enkrat 8, dvakrat 7 in trikrat 6 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej.

Posamične številke po 3 kr.

Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 9.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Drag. Strucelj. — Tiska in zalaga „Gor. tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Jos. Krmpotič).

Koncem l. 1896.

Dovršili smo četrto leto „Primorčeva“ življenja. Odkar smo ločili „Primorca“ od „Soče“, je obema listoma nekoliko bolje v gmotnem pogledu, dasi smo izdatno povečali oba.

„Primorca“ se tiska zdaj 1800 iztisov, kar je za malo Goriško že veliko število; vendar bi se dalo to še podvojiti, ako bi bil „P.“ povsod takó razširjen, kakor je že v nekaterih vaseh. Prosimo torej vse prijatelje in somišljenike, naj širijo naš list v sleherno slovensko hišo, kjer si le morejo pri-trgati teh bornih

80 kr.

naročnine za celo leto.

Ker je naročnina neverjetno nizka, razmerno takó nizka, kakor pri nijednem listu na vsem slovanskem jugu, zategadel potrebujemo velikega števila točnih naročnikov. Dosedanji bi pokrili vse glavne stroške (— brez sleherne uredniške nagrade! —), ako bi točno plačevali; ali žal, tožiti moramo, da tudi s temi 80 novčiči imamo križe in težave, ker veliko naročnikov zaostaja s plačevanjem. — Odslej bodi to drugače! Kdor ne mara ali ne more plačati teh 80 kr., naj list vrne; kdor ga prejema, naj ga tudi plača!

Zategadel se obračamo na tem mestu do vseh dolžnikov, naj gotovo poravnajo svoj dolg do prihodnje številke, sicer jim list ustavimo, naročnino pa poterjamo drugačnim potom. — Dalje prosimo vse naročnike, katerim poteka naročnina s koncem t. l., da jo pravočasno ponové.

Mi pa se bomo prizadevali po svojih močeh, da list še zboljšamo po potrebah, katere spoznamo kot opravičene.

Uredništvo in upravnništvo.

O gojitvi značajev.

(Govoril pri zborovanju učiteljske „Zaveze“ v Opatiji dne 20. avgusta l. 1896. g. Fr. Praprotnik).

(Nadaljevanje.)

Nadalje naj odgojitelj svojega učenca navadi in sicer z največjo vstrajnostjo, da se privadi raznim plemenitim krepostim. Navada, pravimo, je železna srajca; ta pregovor rabimo navadno, kadar govorimo o slabih lastnostih, mnogo večji pomen bode pa ta pregovor imel, kadar ga bomo rabili o privadi dobrih lastnostij. Starogrški pisatelj Plutarh pravi, da značaj ni drugega nego dolgotrajna navada. Odgojitelj si bode toraj na vse načine moral prizadevati, da se gojenec vstrajno uri v izvrševanju raznih krepostij, tako, da mu to sčasoma postane prava navada. To dolžnost namreč, privajati gojenca raznim krepostim, imajo v prvi vrsti roditelji, potem učitelji in vsi drugi, s katerimi pride gojenec v dotiko, in deloma tudi država.

Poznal sem rodbino, v kateri otroci nikdar niso izdali niti vinarja za prazne reči, nasprotno so pa vselej, kadar se je bližal berač, očela prosili za dar, kojega so potem podarili beraču. Tako so bili otroci na jedni strani privajeni usmiljenju, na drugi pa varčnosti. Da bodo otroci ubogljivi, ukazuj malo in premišljeno, zahtevaj pa vselej točno in strogo izvršitev tega, kar si ukazal. Otroci, katerim se mnogo ukazuje, pa se malokaj izvrši, postanejo neubogljivi in trmasti. Da se otrokom priljubi resnica in pravica, govori sam vedno resnico in bodi v šoli proti vsem otrokom navadno pravičen. Da otroci ne postanejo obrekljivi in jezavi, ne obrekuj nikogar v njihovi navzočnosti in premaguj svojo jezo. Da se jim priljubi lepo dejanje, kaži jim lepe izgledé, zlasti pa se nikdar ne razgovarjaj z njimi že o takih ali takih zločinstvih, kojih je naše dandanašnje časopisje kar napolnjeno. Kaži otrokom vedno le to, kar smejo oni storiti, in nikdar ne tega, kar bi storiti ne smeli. Bodí jim sploh v vsakem oziru sam živ izgled, in največja čast za Te je, ako lahko z dobro vestjo rečeš: Storite vse tako, kakor vidite mene storiti!

Varovati se je pa pretirane strogosti, vseh nepotrebnih, nepremišljenih ukazov in prepovedij, temveč mora imeti gojenec dovolj prostosti, da se tem bolj kažejo in lažje spoznajo njegovi nagibi. Otroci, ki se vedno vodijo za roko, kojim se celi dan ukazuje, kojim se vsaka stopinja odkaze, postanejo nesamostojni in taki otroci se tudi nikdar v svojem pravem bistvu ne kažejo ter jih tudi ni mogoče vsestransko spoznati. Pustiti je torej gojencu dovolj potrebne prostosti, kajti le v prostosti razvije se nraven značaj. Da bodo otroci snažni in redni, skrbí za snago in red povsod, doma in v šoli. Snažno in redno bodi tvoje stanovanje, snažna in redna bodi obleka tvoja in gojenčeva, ne trpi v tem oziru nikake malomarnosti. Vse, kar ima učenec v roki, bukve, table, pisanke, risanke, mora biti snažno. To so sicer malenkosti, vendar pa se ne smejo prezirati, kajti pri odgoji značajev ni nobena malenkost brez pomena. Pa tudi zunajna in znotrajna ure-ditev šole je pomenljiva. Lepo in okusno urejena šolska soba, kakor tudi zunajnost in bližina šolskega poslopja blagodejno upliva na učenčevo nrav. Zato bi naj vsaka šola stala kolikor mogoče na prostem, njena bližnja okolica pa bodi prijetna in prikupljiva. To povzdiguje srce, vnema ljubezen do narave in izobrazuje človeško čutenje in tudi mišljenje.

Slovesnosti, ki se ob raznih prilikah prirejajo, bodi si že v spomin rojstva ali smrti velikega domoljuba, blagega dobrotnika človeštva, slovečega veleuna, ali v spomin važnega in pomembnega zgodovinskega dogodka, ali v srečno dovršitev dobrodelnega ali kulturnega zavoda itd. ne morejo ostati brez upliva za mladino. Pri takih slovesnostih se mladina navdušuje za kreposti oseb, ki so dičile slavljenjo osebo, za srečo, slavo in blagor domovine, za srečo človeštva sploh. Spomin na take domoljubne slovesnosti ne izgine tako hitro ter se v poznih letih kaj dobro upliva na voljo in dejanje človeško.

Veliko važnost pri gojitvi značajev imajo tudi knjige, katere učenci v roke dobé. Dobra knjiga je zlata vredna, ona povzdiguje srce in je navdušuje za krepostno življenje. Zato mora učitelj dobro paziti na vse, kar učenci čitajo, kajti gotova resnica je, da

se je že sto in sto mladih src popačilo po ničvrednih knjigah. O naši „Zavezi“ pa, katera naši mladini skrbi za dobre knjige, lahko rečemo, da si bode mnogo zaslug za značajno odgojo naroda pridobila. Zato je pa tudi na vseh, ki želimo našo slovensko mladino odgojiti in ohraniti značajno, sveta dolžnost, da to podjetje vsestransko podpiramo in pospešujemo. — Dobrih knjig pa ne potrebuje le mladina, ki obiskuje šolo, temveč tudi odraseni, ki so jo že zapustili. Zato naj bi se pri vsaki šoli poleg knjižnice za učence še osnovala posebej knjižnica za odraslene. Tisti, ki imajo veselje do čitanja, izposojevali si bodo potem tukaj svoje knjige in ne bode jim treba segati po drugem ničvrednem berilu. — Tudi nadaljevalni kmetijski in obrtni tečaji so za odgojo značajev velikega pomena, nekaj, ker se tako učenci bolj temeljito pripravljajo za svoj prihodnji poklic, nekaj pa, ker tako dalje časa ostanejo pod uplivom učiteljevim. Snovanje in vzdrževanje takih tečajev torej tudi kaj dobro npliva na značajno narodno odgojo.

(Dalje pride).

Vprašanje

poslanca Blazija Grče in tovarišev na Njegovo Vzvišenost gospoda poljedel-skega ministra.

Podpisani deželni poslanci poknežene grofije goriške in gradiške, katerim je naloga čuvati in pospeševati javno blaginjo dežele, so visoki c. kr. vladi hvaležni za vsako, tudi najmanjšo podporo iz državnega zaklada v prosep vse dežele ali posameznih njenih delov. Naša dežela je lepa in rodovitna, ima krasno lego med morjem in visokimi pogorji, združuje na majhnem površju dva naroda v najraznovrstnejšem podnebjju in z najrazličnejšimi zemeljskimi svojstvi in pridelki. Ali zapuščena je ta dežela že cela stoletja, ker pozornost visoke c. kr. vlade je bila obrnjena na južnejše kraje v Benečijo in Lombardijo, kjer so avstrijske vlade uprizarjale na državne stroške podjetja v gospodar-skem, prometnem in brambenem oziru, katerim se svet še dandanes čudi.

Po usódepolnih dogodkih leta 1859. in 1866. postala je poknežena grofija goriška in gradiška mejna deželica avstrijskega cesarstva; ali vladne naklonjenosti, kakoršno so uživale prej omenjene mejne dežele, ni dosegla. Deželni vladi je bila, kakor se zdi, glavna skrb, kako bi se, kolikor mogoče malo investiralo in malo potrošilo za deželico, ki si ne more sama pomagati. Velikih naporov in ponovnih prošenj je trebalo za vsako še tako majhno podjetje v deželi, da je vlada dovolila svoj prispevek za stvari splošne in javne koristi. Zato je dežela nazadovala, blagostanje je minevalo, uboštvo se je širilo, beda

je nastopala javno, prišla je pelagra, ljudstvo se je selilo iz dežele, ali pa se je mamilo s žganjem, ki znači gospodarski in nramni propad naroda.

Vlada ni mogla zapirati oči pri tako kričecih razmerah in je začela po drobtinah deliti državne podpore tudi na Goriško. Ali pri tem ni mogla zatajiti sama sebe in svojih načel, po katerih ne šteje in ne poštevta ljudstva, plačujočega državi krvni davek in ogromne posredne davke, marveč z dopadanjem gleda na mogotce, ki se svetijo v svojem imetju, na velikane, ki gospodujejo nemaničem, ter skrbi, kako bi podkrepila njih moč in imetje. Visoka vlada pri tem niti na to ne gleda, ali so varovanci in zaščitenci avstrijski državljani ali inozemci.

Leta 1886. je visoka vlada dovolila 382.400 gld. kot nepovračljiv donesek in 191.200 gld. kot brezplačno posojilo potom dežele vodni zadrugi za namakanje tržiške ravani. Leta 1896. namerava ista visoka vlada dovoliti isti vodni zadrugi nov nepovračljiv donesek gld. 660.000, ki naj bi se jej izplačal v 20 letih po 33.000 gld. na leto. Skupno je dala ali namerava dati visoka vlada omenjeni zadrugi 1.042.400, oziroma 1.233.600 gld. Blagrujemo zadrugo, ki si je znala pridobiti toliko simpatijo visoke c. kr. vlade; povzdiguje njene zaščitnike in zagovornike, ki so znali tako na stežaj odpreti njej v korist državno blagajnico; ali odobravati tega ne moremo.

Leta 1886. je zadruga navedla znesek 956.000 gld. kot potrebščino, da se izvrši omenjeno delo; par let kasneje zahtevala je novih 808.000 gld. k prejšnjemu znesku, torej 1.764.000 gl. za isto podjetje. Zadruga, ki tako računi, ne daje niti najmanjšega poročstva, da izvrši delo s pomnoženo svoto, ako se jej dovoli, marveč je popolnoma opravičena bojazen, da ko dobi višje zneske, dobi tudi nove izgovore za še višjo podporo, katero naj vlada dovoli, ako noče, da bo vse prej dovoljeno in izplačano popolno zgubljeno. V tem slučaju pomanjkuje najmanjša podlaga, na kateri bi se dalo preračunati, pri katerem znesku neha zadruga z novimi zahtevami.

1.233.600 gld.; kolika vsota! Naš deželni proračun jo doseže komaj v petih letih. Koliko bi se dalo doseči s to vsoto v vsi deželi, ako bi se pravično razdelila, posebno v gradiščanskem okraju, kjer je letošnja ponovna povodenj napravila velikanskih škod ob vodah in jezovih, na poljih in travnikih, kjer deloma pomanjkuje najpotrebnejših cest, namreč v severnem delu! Koliko potreb v Vipavski in Soški dolini radi vód in hudournikov ter na Krasu radi pomanjkanja pitne in rabne vode! Vse to prezira visoka vlada in je obrnila svoje milostne oči v mali kotiček tržiškega okraja s 4470 hektari. Pa da bi vsaj ta okraj, to je ljudstvo tega okraja imelo dobiček od nameravanega namakanja! Ali temu ni tako!

Namakanje tržiške ravani je edino le v korist kakim dvajseterim večjim posestnikom, med katerimi so celo milijonarji, ki si lahko napeljejo vodo na svoje stroške. Izmed 395 zadružnikov je 363 takih, ki imajo zemljišča pod 10

oralov; 363 zadružnikov ima 12%-15% vsega zemljišča, ki se ima namočiti; ostalih 20 zadružnikov ima 85%-88% vsega zemljišča.

Ljudstvo spoznava, da ne more plačevati od svojega zemljišča državnih in deželnih davkov, občinskih in drugih doklad, obrestij in amortizacije od posojila, katero mora najeti za svojo tangento pri tem podjetju, ter stroške, ki bodo potrebni radi premembe raznih kultur, ako se namakanje izvede. Strokovnjaki in veščaki priznavajo, da mali posestniki padejo kakor ribice v žrelo velikih, ako se namakanje izvede. Niti vladni izvedenec ne nasprotuje tej misli, marveč priznava to, kot mogoče za posamezne slučaje. Ako se pomisli, kako previden je ta gospod v graji v svojem poročilu, tedaj se mora reči, da ta nevarnost je očitna.

Kaj pa, ako se podjetje ne posreči? Tedaj so še le kuhani in pečeni mali posestniki in dežela, ki sodeluje. Velikaši bi v tem slučaju spravili vse na se za sramotne cene.

Ljudstvo nima niti zdaj pri delu zaslužka; kajti neka zemljišča in stavbe je zadruga kupila od visokih posestnikov za eksorbitanten denar; tehnična dela izdelujejo italijanski podaniki; druga dela večinoma delavci iz sosednje kraljevine. Zato je naravno, da ljudstvo nasprotuje nadaljevanju po šili začetelega dela ter da zadruga ne more imeti zborovanja, pri katerem ne bi zahtevala večina zborovalcev, da naj se zadruga razide. Ali ljudstvo ne more priti do veljave, ker glasovi niso dani ljudem, marveč zemljišču, katerega 85% je v rokah velikih, a le 15% v rokah malih posestnikov.

Podpisani protestujemo proti temu, da bi se donesek, katerega namerava visoka vlada dati vodni zadrugi, smatral kot podpora, dana goriški deželi, marveč ga smatramo kot dar, podeljen nekaterim avstrijskim in neavstrijskim velikanom, da lože spravijo v svojo odvisnost še ono malo posestvo, ki je zdaj še v rokah prostih malih ljudi. Kako nevarno je tako početje dandanes v socialnem oziru, je vsakemu jasno, in menimo, da nam ni treba to še posebej pojasnjevati.

Z ozirom na vse to dovoljujejo si podpisani vprašati Njegovo Vzvišenost gospoda poljedelskega ministra:

1. Ali so Vaši Vzviševosti znane okoliščine, ki so tukaj opisane?

2. Ako so, ali hoče Vaša Vzvišenost na to delati, da se vodna zadruga za namakanje tržiške ravani razide, ter da se državni denar, ki bo tako vladi na razpolago*), in znesek **660.000 gld.**, ki je zadrugi namenjen, porabi za urejenje hudournikov in za druge investicije posebno v gradiščanskem okraju, v katerem se je dosedanja zamuda strašansko maščevala, in v drugih okrajih goriške dežele?

V Gorici, 28. decembra 1896.

Grča — Alfred Coronini — Dr. Rojce — Dr. Tuma — Dr. A. Gregorčič — Berbuč — Klančič — Lapanja — Muha.

*) Denar je namreč že izplačan, pa ne še ves porabljen. — Uredn.

Goriške novice.

* **Naročnikom.** — Današnje številko smo poslali še vsem starim naročnikom. Kdor lista noče več, naj zapiše na pas besedo: „n a z a j“ in naj odda to številko na svoji pošti. Kdor tega ne stori, ga bomo smatrali tudi nadalje kot naročnika. — V februarju potujemo zaostalo in letošnje naročnino s poštami nalogi. — Enako določilo velja tudi za naročnike „Soče“.

Mnogi naročniki in somišljeniki so nam pošiljali častitke in voščila k novemu letu. Prelepa jim hvala!

* **Deželni zbor goriški.** — Po navadi prejšnjih let se je sešel tudi letos deželni zbor goriški dne 28. decembra, da reši provizorij ali začasni deželni proračun za štiri mesece. Ob 10. uri predpoldne se je služila slovesna sv. maša v prvostolnici goriški, katere se je udeležila večina deželnih poslancev in mnogo ljudstva. Ob 11. uri otvori deželni glavar grof Franc Coronini zborovanje v navzočnosti vseh deželnih poslancev in precej številnega občinstva, ki se je bilo zbralo v deželni dvorani. Najprej pozdravi deželni glavar poslance v italijanskem jeziku, potem nadaljuje slovenski, spominjač se raznih nezgod, ki so zadele deželo.

S živio- in evviva-klici na presv. cesarja otvori dež. glavar zbor; na to pozdravi vladni zastopnik dvorni svetnik vitez Bosizio v imenu vlade zbornico v ital. in slov. jeziku.

Predno pride zbor k drugi točki dnevnega reda, dobila poslanca Berbuč in Grča besedo, da čitata interpelaciji o cestah ob italijanski meji in o uravnavanju hudournikov v zvezi z namakanjem tržiške ravani.

V imenu deželnega odbora poroča za tem dr. Tuma o provizoriju, ter stavlja v tem zmislu predlog, glede na doklade itd. za prvo četrtletje t. l. Ta predlog se sprejme brez razprave; s tem pa je bil končan dnevni red 1. seje in dež. glavar naznani, da dež. zbor se odloči vsled najvišjega ukaza.

Deželni zbor je trpel torej samo jeden dan, imel je samo eno sejo in sklenil je samo začasni proračun ali provizorij do konca aprila. Vsa druga opravila pridejo na vrsto še le meseca februarja ali marca, ko bodo zopet sklicani deželni zbori na svoje delo.

Zanimiva in važna je interpelacija slovenskih poslancev radi namakanja tržiške ravani. Kakor slišimo, je interpelacija vzeta iz src ogromne večine furlanskega ljudstva, ki se togoti, ker meni, da nekateri ljudje imajo povsod le svoje koristi pred očmi, a drugi da si ne upajo temu ugovarjati.

* **Shod v Kojskem.** — Dne 27. decembra se je vršil v Kojskem izredni občni zbor „Sloge“, ki se je svoj čas radi dohoda Badenijevega moral odložiti na negotov čas. Udeležba je bila prav ogromna. Predsednik dr. Ant. Gregorčič predstavi zborovalcem vladnega zastopnika, drž. posl. Alfr. grofa Coroninija, dež. poslance Berbuča, Klančiča, dr. Rojca in dr. Tuma, ter počne poročati o svojem in o delovanju tovariša gr. Coroninija v drž. zboru. Za njim je govoril posl. prof. Berbuč o volitvi v peti skupini. Član osrednjega odbora kmet. družbe E. Klavžar je govoril o sadjarstvu ter omenil, koliko bi se dalo v tem oziru še napredovati. Oglasil se je tudi marsikdo izmed zborovalcev z raznimi vprašanji in predlogi. Vsakemu je g. predsednik točno odgovarjal in dajal pojasnila. Po zaključku zborovanja zabavali so še domači pevci in godci zborovalce.

Javni shod v Kojskem se je častno in dostojno izvršil in pri tej priliki se je zopet pokazalo, da ljudstvo z veseljem in zanimanjem posluša svoje poslance, ko mu poročajo o svojem delovanju ali ko ga poučujejo o raznih stvareh. Tako je lepo; le tako naprej!

* **Krasni dnevi.** — Za letošnje božične praznike smo dobili krasne dni; v Gorici je čez dan toplo, kakor spomladi. Iz Grojne pri Podgori so nam prinesli snežnobelih zvončkov v dokaz toplih dnij. Celó iz Bolca nam poročajo, da so tam vzkalile smrt-nice.

* **Poučevanje v plesu za otroke** prične kmalu v dvorani „Slovenske Čitalnice“. Poučevali se bodo otroci čitalniških članov in drugih rodbin slovenskega razumnštva v Gorici. Prijave za plesni pouk sprejema čitalniški čuvaj g. A. Korsič pa gospa Drufouka v ulici Sv. Klare št. 3.

* **Gg. učitelje** opozarjamo, da je izšel „Popotnikov“ koledar za slov. učiteljstvo v zalogi naše tiskarne. Stane: navadno vezan v platno 1.40 gld., z zlato obrezo gld. 1.50, v usnje vezan gld. 1.70, z zlato obrezo gld. 1.80. — Prihodnje leto bode koledar mnogo ceneji.

* **Nečloveška mati.** — Pod tem naslovom nam pišejo iz Čepovana: „V noči od 26. do 27. decembra je porodila neka neomožena in nezakonska 29 let stara deklina v Lokovcu otroka ženskega spola, katerega je koj po porodu zaklala z nožem, odnesla iz hiše, zagrebala v zemljo ter zasula s kamenjem. Ko so čepovanski orožniki izvedeli to nečloveško početje, se je vršila od njih strani preiskava toliko časa, da se jim je posrečilo dobiti zakopanega otroka, kakor tudi nož, na katerem je bila še kri, in s katerim, kakor se sumi, je bil tudi otrok zaklan. Nečloveško mater so odvedli v zapor.“

* **„Hudič ga je obsedel.“** — Iz neke vasi na Krasu — iz usmiljenja in pomilovanja je ne imenujemo — nam poročajo: „Neki posestnik pri nas je bil začel nekam zmedeno govoriti; mož se je rad pravdal, a zadnji čas je nekatere pravde zgubil, pri drugih je imel sitnosti. To je bilo baje vzrok njegovemu bolnemu dušnemu stanju. — Naš vikarij je v nedeljo potem oznanil v cerkvi, da ta mož (imenoval ga je s polnim imenom) ima hudiča v sebi in da se bodo zanj vršile neke molitve. — Ljudi je preletel grozen strah! Nekateri so se vendar toliko osrčili in so možu povedali, kaj je oznanil vikarij v cerkvi. To je bil zadnji udarec in mož je zares znorel. Zdaj vedno kriči, da „ima hudiča v sebi, da on ni človek, da je hudič z rogmi itd.“ — Evo, kaj se dogaja še koncem prosvitljenega 19. stoletja na goriskem Krasu! Skandal!

* **V Rodežu** pod Desklami so ustrelili pretekli teden v Konjedicevem revirju srnjaka. Ta žival je v onih krajih pač zelo redka prikazen; kdo ve, odkod je priskakal po — smrt v Rodež!

Duhovske in cerkvene novice. — Mons. dr. Mahnič bo posvečen 7. februarja. Kuratom v Pevmi je bil imenovan č. g. Jožef Budin, preganjani kaplan pri sv. Ignaciju v Gorici. — Prebivalstvu v Pevmi je bila s tem izpolnjena vroča želja. Uverjeni smo, da č. g. B. dobi v Pevmi hvaležno polje za uspešno delovanje v vsakem pogledu. — Na njegovo mesto je prišel iz Komna kaplan č. g. J. Korsič, češ, da je jako pohleven gospod, o katerem se nadejajo merodajni duhovni gospodje, da jim ne bo delal takih preglavic, kakor odhajajoči g. Budin. (Iz Pevme nam dalje poročajo, da novi kurat je imel polnočnico z navadnim „ofrom“; to se je zgodilo na splošno željo duhovnjakov).

Na mesto Korsičevega pa pride č. g. kaplan Alfonz Blažko iz Podmelca. — Uverjeni smo, da naše ljudstvo bo zadovoljno s temi tremi zamenitvami.

Na mesto č. g. vikarija Pipana na Gradišču je sel šempaski kaplan č. g. Fr. Guzelj. Častitamo Gradiščanom na tej pridobitvi skrbnega duhovnika.

„Rimski Katolik“ bo izhajal v Ljubljani pod uredništvom dr. Aleša Ušeničnika, tajnika „Leonine“ družbe, ki bo list izdajala.

Volilni shod v Ajdovščini. — Deželni poslanec in odbornik dr. Henrik Tuma je sklical volilni shod v Ajdovščini v nedeljo dne 3. januarja 1897. ob 3. uri pop. v prostorih društva „Edinost“. Shoda sta se udeležila tudi oba državna poslanca, dr. Ant. Gregorčič in Alfred grof Coronini. — Shod je bil v vsakem pogledu veličasten. Več prinesemo v „Soči“.

Namen ali slučaj? — V današnji številki prinašamo interpelacijo slov. poslancev (— brez dr. Abrama, ki podpisuje le interpelacijo za ceste in vodnjake! —) v zmislu našega članka o „Agro monfalconese“. Tam

je govorjenje o svoti 660.000 gld., ki naj bi se porabili za razna koristna in potrebna dela v gradiščanskem okraju. Toda „Corriere“ in „Eco“ govorita le o 160.000 gld.! — Da bi bilo Furlanom jasno, kaj hočejo doseči naši poslanci za njih dobro, smo tiskali tudi italijanski prevod te interpelacije; iz tega bo razvidno furlanskemu prebivalstvu, kakošne velikanske svote hočejo zopet požreti nenasični laški velikaši.

Za Božičnico „Sloginih zavodov“ so darovali naslednji dobrotniki: Zastavljalnica in hranilnica 100 gld., Alfred grof Coronini 20 gld., Goriška ljudska posojilnica 10 gld., prevz. knezo-nadškof dr. Zorn 15 gld., dr. Ant. Gregorčič in novi škof dr. Mahnič po 10 gld., Duhovniki v Rudolfinumu zložili 5 gld. 60 kr., po 5 gld.: eksel. Franc grof Coronini, gg. bar. Winkler, dr. Tuma, dr. Stanič, pl. Ilijašević (po „Goriški tiskarni“), župan v Medani Toros Franc, dr. Filip, prelat v Rudolfinumu, msg. Košuta, msg. dr. Gabrijelčič, dr. Pavlica, Neimenovanec, vikarij Pavlica; 4 gld.: Ant. Kuštrin, po 3 gld.: gospe dr. Lisjakova, dr. Rojčeva, R. Lebanova, gg. dr. M. Kerševani (po „Gor. tisk.“), Iv. Kavčič, trg.; 2.50 gld.: gospa Matilda grofinja Attems; po 2 gld.: gospa Matilda grofinja Coronini, gg. dr. Jos. Tonkli, dr. Nik. Tonkli, Andrej Kocijancič v Podgori, dr. Abram, gospa dr. Kosova, gg. rav. Hafner, Nekdo, msg. Bensa, msg. Kumar, dekan Košuta, msg. Marušič, neimen. prof. veronauka, voj. kaplan Marzidovšek (po „Gor. tisk.“), Bielecki, Katnik Iv.; po 1.50 gld.: gg. msg. Kofol, kaplan Budin; po 1 gld.: gg. gg. župnik Milost, rav. gluh. Lenarčič, učit. Rudež, c. kr. notar Kavčič, trg. Koren, krčmar Reja, zid. mojster Mozetič, prof. Čerin, kaplan Zorati; po 50 kr.: gg. msg. Abram, msg. Mercina, gospa P. Draščekova, g. Jos. Dekleva. Skupaj 279 gld. 50 kr. — Dalje so darovali v blagu: gg. Chiurlo, Mose, Peter Tomasini in Ivan Marcuzzi mnogo tkanine (za obleko), gg. Likar in Jeretič veliko šolskih potrebščin, g. pl. Hijašević 4 kape, g. Fon 4 kape, rodbina Dominko 24 robcev, g. Budin 2 molitvenika, g. Jernej Kopač mnogo sladčic, g. K. Drašek 200 kolačev, pek g. Gril jerbas kolačev, g. Jos. Presl veliko peres in 5 škatli za peresa, Miha in Janez Faganel iz Mirna usnja. — Obdarovanih je bilo okoli 800 otrok, in sicer je dobilo: 100 otrok novo obutev, 15 klobuke in kape, 100 dečkov in 144 deklic celo obleko, drugi pa samo jopiče ali hlače, srajce predpasnike, rute, molitvenike, škatlje itd., 45 otrok v otr. vrtcih pa razne igrače. V imenu obdarovancev in njih roditeljev izreka vodstvo omenjenih zavodov vsem blagim dobrotnikom iskreno zahvalo. Bog jim povrni! Ob enem pa se priporoča isto vodstvo še nadalje za blagohotno podporo, ker se primanjkuje sredstev (okoli 350 gld.) v pokritje stroškov te „Božičnice“.

Za božičnico ženske podružnice dr. C. in M. so darovali: Baronica Teuffenbach v Gorici 3 gld. — Baronica Tereza Basutti v Solkanu 6 parov nogovic. — G. Bauman sladčice.

Novoletna odkupila se ne morejo pri nas Slovencih nič kaj udomačiti. — Na naš nasvet so se odkupili poleg „Goriške tiskarne“ s 100 kronami še naslednji rodoljubi (v korist Sloginih zavodov): Odvetnik dr. Karol Triller v Tolminu 20 kron. — C. kr. poštar v Bolcu Alojzij Sorč 10 kron. — Vikarij J. Mašera v Št. Mavru 20 kron. — Naduč. A. A. Leban v Komnu 2 k. — Železn. urad. Vinko Vetrli v Bocnu 2 k. — Miha Bizjak v Rabacu 2 k. — Župnik Bl. Grča v Šempasu 8 k. — Š. nadz. v Sežani M. Kante 4 k. — Notar dr. Ign. Kotnik v Tolminu 60 k. — Žel. uradn. Fran Blažon 4 k. — Trgovec Martin Poveraj 5 k. — Notar J. Kavčič 4 k. — Miroslav Benini 50 kr.

Letos se ni veliko število odkupovalcev, a nadejamo se, da prihodnjič bo večje.

Iz Lokaveca pri Ajdovščini. — Tu se je osnovalo „Bralno in pevsko društvo“, katerega namen je izomika na podlagi slovenskega jezika in pa gojitev narodnega in cerkvenega petja. Pravila tega društva je visoko c. kr. namestništvo že potrdilo in sicer z dne 13. decembra 1896. Dne 13. januarja

popoldne po blagoslovu pa priredi omenjeno društvo v šolskem poslopju svoj občni zbor, kjer se bode volil odbor in kjer se stavijo morebitni predlogi. K temu zboru se vabijo vsi tisti, ki so se že prijavili in pa katerim je sploh kaj mar za obče duševno blagostanje občanarjev. Sodeči po splošnem zanimanju za to prekoristno društvo v naši občini, nadejamo se obilne udeležbe.

Iz ajdovskega okraja. — Ne čudite se g. urednik, da pri nas še vedno trpimo, da nam slavno zakupništvo užitnine v Ajdovščini pošilja plačilne listke edino v nemškem in laškem jeziku. Mislili smo, da se vendar enkrat ta nedostatek lepim potom odpravi; pa pri nas Slovencih je že tako, da moramo za vsako malenkost po vsih vratih ropotati in le vsled nadležnosti se nam vrže včasih kaka drobtina. Tudi v tem slučaju se je že večkrat opominjalo g. predsednika, da naj oskrbi slovenske plačilne listke, isti pa se izgovarja, da mu slavná finančna direkcija pošilja edino le take tiskovine, ker slovenskih nima. Da je ta izgovor popolnoma ničev, naj omenim, da se je pobirala pri nas že leta 1892. užitnina na pivo in žganje z čisto slovenskimi plačilnimi listki. Toraj plačevalci užitnine, oziroma zadružniki, zahtevajte slovenskih plačilnih listkov!

Iz Tolmina. Blagor. gospa Ilka Devetak kot predsednica ženske podružnice sv. Cirila in Metoda in nekoje druge milosrčne narodne dame v Tolminu so nabrale kakih 130 gld., za koji denar so napravile obleke, obutev itd. ter ob priliki „Božičnice“, ki se je vršila dne 23. dec., omenjeno obleko, obutev, pecivo itd. mej tuk. ubogo šolsko mladino razdelilo.

Božičnica je bila veseli dan za šolsko mladino, kakor tudi za plemenite prirejateljke in darovalce sploh. Krasno drevesce, petje, deklamacija učenke Guste Kavs, govor in zahvala učitelja Vrtovca in še precejšnja udeležba od strani č. gg. duhovnov, uradnikov in tržanov je povzdignila Božičnico v primerno veselico. — Želeti je le, da bi se enake Božičnice prirejevale v Tolminu saj vsako drugo leto!

Pust v adventu. — V Gorici imamo vedno dovolj zabave! Za pustom v septembru je sledil pust celó zdaj v adventnem času. — Povedali smo, da goriškim lahončkom je skočila v glavo velemodra misel, poslati namestništvu prošnjo, naj iztira iz Gorice tiskarja in urednika A. Gabrščka. Lahonska „Sentinella“ je zdaj priobčila ono prošnjo. Prav od srca smo se nasmejali, ko smo prečitali ta „duhoviti“ in temeljiti spis. Evo v kratkih besedah njega pomen:

Prosilci naglašajo sicer svoje liberalno stališče, hoteči se zavarovati proti očitanju, kakó se slaga ta prošnja z liberalnim duhom, in trdijo nič manj in nič več, da njihovi prošnji je treba vstreči prav vsled varstva liberalnih načel. — Po tem uvodu milo zdihujejo po tistih krasnih časih, ko je „vladala popolna harmonija med Lahi in Slovenci“. (To pomeni, da se jim cedé pohlepne lahonske sline po tistih bajnih časih, ko so Lahi lahko sleparili in odirali Slovence, kakor jih sleparijo še dandanes nekateri njih „caporioni“, dokler tudi tem ne stremo peklenskih perutij).

Oh zdaj pa nikdar, nikdar več, Veselje preč je — preč!

In kdo bi se ne razjokal? Kdo bi se ne jezil nad tistimi agitatorji slovenskimi, ki uničujejo tako ginljivo slogo med Slovenci in Lahi! In res, pravijo dalje v prošnji, kmalu ne bo več mogoče živeti v Gorici, kajti nekateri semkaj pribegli hujskači so takó nadražili slovensko ljudstvo proti Lahom, da preti slednjim poguba.

Najhujsi med temi hujskači je Andrej Gabršček iz Kobarida, zdaj tiskar v Gorici! On neprenehoma draži po svojih listih in drugače Slovence proti Lahom, posebno pa je napovedal vojno (bojko!) laškim trgovcem; razmere so postale vsled tega že neznosne! V interesu splošnega miru v deželi je torej potrebno, da se ta človek odstrani iz Gorice (— Vislic še niso predlagali; kakó so milostljivi! —). Vrhu tega je bil že dvakrat kaznovan pred porotnim sodiščem.

(Tega seveda niso povedali, da so ga sodili njegovi najhujši nasprotniki iz laškega tabornja; kje drugod bi ga bili oprostili! No, in vrhu tega ste bili obe obsodbi njemu le v čast, ker je odločno branil pošteno ime slov. prebivalstva v okolici).

Vsled takó tehtnih razlogov torej prosijo, naj se odstrani iz Gorice ta Andrej Gabršček.

Tu imamo jasen dokaz, kakó zaslepljenost v Gorici meji že z norostjo! Kakó more količkaj pametnim ljudem šiniti v glavo, da je sploh mogoče na kak način odstraniti iz Gorice moža, ki je sin te dežele in ima tu eno med lepšimi obrtnimi podjetji, je torej davkoplačevalec boljše vrste, je predsednik, podpredsednik, tajnik ali blagajnik raznih društev itd.? — Da, da, potreba bi bilo, da bi se iztirali iz Gorice razni hujškači, ki niso ne deželani ne državljani, ki so došli iz tujine ter tu živé bodisi ob obrtnosti, ob slepariji ali pa meščanom v nadlego. Tu imamo ljudi iz Italije, ki so že sleparske konkurse napovedali, vsled česar so imeli opravila s kazenskim sodnikom, a niso bili iztirani in sleparijo dalje. Tudi taki ljudje se brigajo za — odstranitev tega grozovitega „mangia italiani“ Andreja Gabrščka iz Gorice.

Radi verujemo, da nekdo v Trstu bi rad ustregel želji goriške irredente, ali — ti šmentrani avstrijski zakoni so takó reakcionarni, da ne dovoljujejo takó ginjaivo liberalnega čina. Da pa mladi goriški juristi kr-pajo take duševne norosti, je dokaz, kakó piskavi si ti laški doktorati na graškem vseučilišču, kjer se sleparijo laščine ne dovolj večji profesorji, kateri vsled tega jahajo že skozi desetletja slabo priučenega „šimelna“.

Za „Slogine“ zavode je daroval Peter Šauli iz Čepovana 1 gld. — Jožef Komel in Franc Paulin, mizarja v Grčini, sta nabrala v Komelovi gostilni na Ajševici pri kozarčku dobrega vina 2 gld. 11 kr. — Zložili v Čepovanu pri Petru Podgorniku: on sam 1 gld., boštra je delala tri dni za 1 krono, Obrekar 1 krono, Pologar iz Doveca 1 krono, Luka Šuligoj 20 kr., Ludvig Podgornik 1 krono, sluga pri Petru Podgorniku 1 krono. — Vogrič, učencem obrtne šole 1 krono.

Druge darove prihodnjic.

Za Čehovinov spomenik so došli sledeči prinosi: Prevzv. knezo-nadškof dr. Zorn 20 gld.; preč. g. dr. Ant. Gregorčič, dež. in drž. poslanec. 10 gld.; c. in kr. častniški zbor pešpolka št. 33 v Aradu 20 gld.; po 5 gld.: pl. Chalaupka Maks, voj. poveljnik v Gorici, Sorš Alojzij, poštar v Bolcu, Moze Jurij, trg. v Gorici; 2:50 gld.: Franjo v Gorici; 2 gld.: Gabrijelčič Anton v Kanalu; po 1 gld.: grof Formentini Venceslav v Ajelu, grof Attems pri sv. Križu, Kumar Valentin, učit. v Gorici, Karl Faveti na Krku; po 50 kr.: trije neimeno-vanci v Gorici; 30 kr.: Ponton Josip v Ajelu; po 20 kr.: Vreck Celestin, Franco Mihael, Zarnar Ivan Kr. in Malacrea Ivan, vsi v Ajelu; 15 kr.: Venier Ivan Kr. v Ajelu.

Kaka doslednost! — „Primorski List“ je povišal lani ceno na gld. 1:30, a prihodnje l. 1897. je porastel na gld. 1:50. Nočemo reči, da je to predrago, nikakor ne! Omenjamo to le zategadel, ker je očital isti list raznovrstne sebične namene, ko je „Primor-rec“ izjavil, da bi dodajal še list za delavce, ne da bi se cena zvišala, ako se oglašé novi naročniki iz delavskih krogov.

Che appetito! — „Corriere“ pripoveduje, da Gorica in Furlanija bi lahko imela — ako bi le hotela?! — tri do štiri državne poslance! Od kod, katere?! — Lepa je ta: jedna tretjina prebivalstva naj bi imela štiri državne poslance, dvetretjinska slov. večina le — enega! Take „liberalne“ želje se rodé v „C.“ uredništvu!

Previdnosti je treba! — Kričimo kaj radi: Svoji k svojim! Često se zlorabi to lepo geslo, ali tudi naši nasprotniki ga izkorisčajo sebi v korist! Poslužujejo se namreč Slovencev, da lože razpečavajo svoje blago med našim ljudstvom. Glavni dobiček pa imajo vendarle naši narodni nasprotniki! Vrhu tega pa trpé resnično narodne tvrdke! Pozor torej!

800.000 gld. bodo potrebovali naši preskrbni mestni očetje za razne namene in

naprave; načrti morajo biti jako modri, kajti izdelal jih je baje sam župan Venuti. — Od kod denar? Obrnil se je do dež. odbora, naj gotovo predloži dež. zboru popravljeni načrt zakona o „najemniškem novcu“ (soldo pigioni). — Ker večino davkov v Gorici plačujemo posredno ali neposredno mi Slovenci (Lahi brez naših novcev bi ne imeli tukaj niti suhe polente, kaj li še, da bi davek plačevali!), zato naj naši poslanci desetkrat prej premislijo, predno pritrdé željam naših preprijaznih mestnih očetov!

Pri sv. Antonu v Gorici je še vedno vse takó, kakor hočejo goriški Lahoni; pri vseh zornicah do danes je bilo laško petje, kar je po srcu tudi novega upravitelja g. Tomsiga. Župnik, pod katerega spada ta cerkev, ni imel toliko srčnosti, da bi bil naredil red in zapodil iz cerkve drzne lahonske umeševalce.

Preiskava proti onim, ki so odnesli iz cerkve razne slov. knjige, se je pridno vršila. V videmski „Patria del Friuli“ se grozno repenčijo proti našemu tiskarju A. Gabrščku, ker je reč ovadil državnemu pravdnistvu, imenovaje ga „spia“, katerega bodo zaničevali iz dna svoje duše! Joj, to ga bo bolelo! Biti zaničevan od raznih lahonskih lopovov, to je res huda kazen! Ali vedite, da je podal ovadbo s svojim polnim podpisom, ne brezimno, ker si tega ni upala, pristojna cerkvena oblast. To pa ni „vohunstvo“, marveč edino pravi korak v teh lopovskih razmerah, v katerih živimo.

Dopisnik v „Patriji“ tudi že vé, da za ta ničevi čin se bodo laški junaki zagovarjali le pred — preturo. Je že mogoče, saj so se zagovarjali le tamkaj tudi oni lahoni, ki so pobili jednega Slovence ob Badenijevem pohodu.

V Ločniku bo gradil čisto slovenski okrajni šolski svet Lahom — novo šolsko poslopje! Ako bi bili obratni odnošaji, kaj bi rekli Lahi? V Gorici nam ne privoščijo ničesa, Slovenci pa sezidamo ločniškim nape-teženovo solo! Čuda, da v Podgori se ne zidajo novega poslopja za laško solo! Tolika „pravičnost“ je pa res že neumevna! Zdi se nam, da vladna želja ima preveč upliva pri c. kr. okrajnem šolskem svetu za goriško okolico!

Tatovi. — Iz idrijske doline nam poročajo: „Dne 19. m. m. so neznani tatovi odpeljali po noči iz bleva lepega konja znamenemu vozniku in podžupanu na Reki Rinku. Okoli 2. popoldne so drdrali čez Slap. Voz so vzeli v kozolecu na Lazeh pod Poljcam in vanj vpregli konja. Ker je bil sneg nanovo padel, se je voznja prav dobro poznala. Šli so skozi Sv. Lucijo in čez Kozaršče proti Kanalu. Najbrže, da so šli z njim čez hribe na Laško. Konj je cenjen 300 gld. Velika predrznost!“

Iz Doveca (nad Slapom) je nekdo ukradel 20 gld. Slapski orožniki so hitro tička ujeli in odpeljali v Tolmin.

Koledovanje. — S Tolminskega nam poročajo: „Bliža se pust — čas nadležnega koledovanja. Letos se je pridelalo malo ajde, in kmetje pač ne morejo dajati, ker nimajo. Koledarji pa mislijo, da imajo pravico do ajde. Zato pa opozarjamo čislana županstva, naj to golazen zadušijo („Zadušijo.“? Uredn.) in koledovanje prepovedó.“

Šaljivi Brivce se prodaja v Gorici v dveh tobakarnah pri g. E. Jellersich v Nunski ulici št. 3 in pri g. J. Schwarzu v Šolski ulici št. 2. nasproti cerkve sv. Ignacija. Vsak list stane 6 nov.

Upravištvu „Brivca“.

Društvene vesti.

Za loterijo ženske podružnice sv. Cirila in Metoda so došli dalje sledeči darovi: Dragoceno okrašena blazina za zozo (lastnoročno delo) gospa Nina Rojic; elegantna preproga za salonsko mizo (lr. delo) g.čna Edita Rojic; majhna preproga l. r. vezena, g.čna I. I.; šopek umetnih cvetlic v elegantnem košku (lr. delo) neimenovane gospodične; mičen

črnilnik v podobi ure budilke, g. Je-retič; priposteljska torba, lepo vezana, darovala gospa pl. Taurer; elegantna mizna preproga, gospa Josipina Premrou; krasna blazinicica za zapenke z benečanskim vezanjem (lr. delo), g.čna Milena Premrou; dva lična koška, jeden z umetnimi cvetlicami, dalje jedno igro in nekaj sladčič gospa Amalija Goljušek; držalo za fotografije, okusno izdelano (l. r. delo), g.čna Ljudm. Premrou; 5 gld. g. dr. A. Gregorčič; „Igre in pesmi“ g. pisatelj Iv. Mercina. Ker imajo dosedaj darovani dobitki večinoma vrednost za gospé, porabili se bodo darovi v gotovini v nakupovanje predmetov za gospode.

„Slovenska Čitalnica“ v Solkanu bode imela svoj letni občni zbor dne 6. januarja 1897. ob 3. uri popoldne v društveni sobi. Dnevni red: 1. Predsednikov pozdrav. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Volitev treh pregledovalcev društvenega računa oziroma računov. 5. Razni nasveti in predlogi. 6. Volitev društvenega predsednika. 7. Volitev 8 odbornikov in 2 namestnikov. K obilni udeležbi uljudno vabi Odbor.

Ostala Slovenija.

Trst. — Iz Rojana se čujejo vedno žalostneje vesti o zagrizenosti tamošnjega župnika, kateremu ni niti cerkev dosti svet kraj, da ne bi žalil slovenske narodnosti. „Edinost“ navaja obširne nekejakih dogodkov zadnjih dnij. Mi omenimo samo na kratko nekaj slučajev: Dne 27. decembra ob 2. uri popoldne je bil pogreb g. Jakoba Cjaka, člana društva „Zarje“ in sploh značajnega rodoljuba. Omenjeno društvo je magistratu prijavilo, da bode pelo pred hišo žalostinko, jeden član rodbine pa je šel prosit g. župnika, da bi dovolil petje tudi v cerkvi. Ta pa je, ko je čul, da hoče peti „Zarja“, kar zbledel od jeze in odločno prepovedal petje v cerkvi. Pred hišo pa je med petjem počel vpiti: Naprej, avanti! in ko to ni pomagalo, poklical stražnika, da posreduje. Društvo je odpelo celo pesem, ko so prinesli mrliča pred cerkev, so postavili rakev na tla in zopet zapeli jedno pesem, župnik pa je kar zbežal v cerkev. Ljudstvo je bilo tako užaljeno po tem postopanju župnika, da najmanj polovica ni šla v cerkev. — Nekega dne minolega tedna je daroval v rojanski cerkvi prevzv. škof Šterk sv. mašo. Po dovršeni daritvi ponudil je župnik Jurca škofu molitveno tablico v latinskem jeziku. Toda prevzv. škof je to tablico odklonil na tak način, da je opazila vsa cerkev in potem molil v slovenskem jeziku in vse ljudstvo je na glas molilo za svojim pastirjem, dočim isto molči, kadar moli g. župnik. Dan pred obiskom škofovem se je župnik rojanski nekako zamudil, da zornice niso pričele ob določeni uri. Ljudstvo, ki je prišlo od daleč, je potrpežljivo čakalo, slednjič pa se osrčijo nekatere osebe, ker so se bali, da ne bi se morda župniku kaj pripetilo, in gredo do župnišča. Na to je prisopihal župnik in jel kričati na nje: „Takih ljudij še nisem videl; res ne vem, ali ste rojeni v Afriki ali v Rojanu! Med takimi ljudmi ni mogoče živeti!“ Tako se je zgodilo ljudstvu, ki je deloma od daleč prihitelo na vse zgodaj, da vrši svojo versko dolžnost. Res afrikanške razmere, katerih pa ljudstvo nikakor ni krivo!

Kranjska. — Zasedanje deželnega zbora se je pričelo 28. decembra s sveto mašo, katero je daroval g. posl. kan. Kalan. Potem je dež. glavar Detela otvoril 1. sejo s pozdravom na poslance in dež. predsednika. Dež. preds. bar. Hein zagotovi zbornico, da bo vlada nje delovanje krepko podpi-

rala. Dež. zbor je takoj začel razpravo o začasnem proračunu. Posl. dr. Majaron, dr. Žitnik in tov. predlagajo nujno: Dež. odbor se naroča, da o vprašanju zastran posrednih volitev v kmečkih občinah in primernege znižanja volilnega cenzura potrebno poizve in o tem koj v prihodnji seji predloži nasvete. Na to slede volitve v razne odseke, po izvršeni volitvi pa naznani bar. Hein najvišji sklep, da se zasedanje preloži, na kar je Detela, želeč poslanecem veselo novo leto, zaključil sejo.

Ulični napisi v Ljubljani. — Kakor smo sporočili zadnjič, takó je bilo v resnici! In s tem je povedano vse! «Edinost» se je tudi oglasila, in prav je govorila. Iz Ljubljane smo pa prijeli kar silno rezkih dopisov, katerih pa nismo mogli priobčiti že zategadel, ker smo morali odložiti še nujnejše domače novice. — Toda našim čitateljem zadošča tudi toliko!

«Obrtna zveza za Kranjsko» je imela dne 27. decembra javen shod v gostilni «pri Maliču» v Ljubljani. Razpravljalo se je o obrtnem vprašanju, o zjedinenju slovenskih strank na Kranjskem in o državnozborski volitvi. Dobili smo o tem shodu štiri resolucije, katere tu doslovno prinašamo: I. Resolucija: Javni shod «Obrtne zveze za Kranjsko» izreka željo, naj se obrtniki združijo v jedno organično celoto v obrambo narodnih, stanovskih in socialnih pravic, in naj se kaže ta organizacija istotako v obrtniških, kakor v političnih vprašanjih. — II. Resolucija: Javni shod «Obrtne zveze za Kranjsko» izreka željo, naj se kranjski Slovenci združijo v jedno politično stranko s pokrajinskimi Slovenci vred, ki bo zastopala narodni in socialni razvoj celokupnega naroda na podlagi krščanske pravičnosti in napredka. Sprava obeh strank naj bi bila trajna po razgovoru zaupnih mož in naj bi imela pred vsem ozir na koristi ljudstva, ki želi slogo in pravega stalnega miru, ne pa samo «premirja». Razgovor in način sloga naj se pošlje obema narodnima strankama. III. Resolucija: Z ozirom na resolucijo II. izreka javni shod «Obrtne zveze za Kranjsko», da se bo podpiralo samo tiste kandidate, ki se že naprej obvezajo s pošteno besedo, da nastopijo z vso odločnostjo za oživetvorenje jugoslovanskega kluba in da sami vstopijo v to zvezo. Kandidat naj bo neodvisen in ne sme poznati pri narodnem delu nobene razlike med stanovci. VI. Resolucija: Na shodu zbrani obrtniki sklenejo: Mestni zastop in posebno državni poslanci naj še v sedanjem zasedanju izposlušajo pri visoki vladi na Dunaju, da se potresna podpora, dana oškodovanim obrtnikom in trgovcem, ne izterja, temveč popolnoma odpiše.

Koroška. — Uradni list prijavlja cesarsko odločbo z dne 20. decembra, s katero je bil predsednikom deželnega sodišča v Celovcu imenovan dvorni svetnik pri najvišjem sodišču dr. Friderik Perko. — Dne 19. decembra se je ustrelil v Celovcu c. kr. gozdni svetnik in dež. nadzornik g. Franc Suda. Imel je 64 let in je bil odlikovan s Franc Josipovem redom. Najbrž se mu je zmešalo v glavi, ker je že delj časa bolehal na neki bolezní v možganih.

Štajerska. — Dr. Josip Srnec v Celju, je imenovan namestnikom deželnega glavarja za Štajersko. — Slovenski deželni poslanci štajerski so sklenili pri zaupnem shodu dne 22. decembra, da zopet vstopijo v deželni zbor v Gradcu. — Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj je imelo v nedeljo, 3. januarja, ob 10. uri dopoldne v celjski okoliški šoli svoj letni občni zbor. — Slovanski visokošolci v Gradcu prirede 13. januarja ob 8½. uri zvečer «sijajni ples» v Anških dvoranah (Amensäle). Prebitek

je namenjen novoustanovljenemu «Podpor. boln. društvu slovenskih visokošolcev v Gradcu».

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Zbornica poslancev je razpravljala 16. p. m. o proračunu ministerstva za deželno brambo. Jako zanimiva so bila izvajanja ministra, ki je dvobojsvo označil kot ostanek barbarstva. Vsi naj bi se združili v to, da se popolnoma odpravi ta nespodobnost. Vodstvo vojske nikakor ne more želiti, da bi se pobijali med sabo oni, ki so poklicani, da se bore proti sovražnikom domovine. Za odpravo dvoboja treba, da zakon in človeška družba sama ščitita razžaljeno čast. — Zbornica je na to razpravljala o nujnem predlogu dr. Laginje radi epidemije v Pulju. Vladni zastopnik je rekel, da je vzrok epidemiji nečistost tal in vode. Umrljivost znaša 7%. Vlada je ukrenila vse potrebno. Zbornica je sprejela nujnost predloga dr. Laginje in predlog sam. — Finančni minister je predložil proračunski provizorij za mesec januar 1897. — 17. in 18. p. m. pa je razpravljala zbornica poslancev o proračunu ministerstva za nauk in bogočastje. Za besedo se je oglašil tudi posl. Spinčič. Govornik je poudarjal, da si italijan. stranka v Trstu in v Istri (v Gorici ga že ima! Ur.) hoče sedaj prisvojiti godspodstvo tudi v cerkvi in je tožil, da je namestništvo odreklo pravico do rekurza onim duhovnikom, ki vodijo matrike. Govornik je zahteval, naj vlada pripomore, da se zgrade, oziroma popravijo nekatere cerkve po Istri ter je izrekel nado, da ne bomo morali dolgo čakati na uravnavo kongruje. V nekem kraju Istre je nameščen župnik, ki je italijanski podanik in ne razume hrvaščine, tako, da ljudstvo ne razume njega in on ne ljudstva. To je prav v istem kraju, kjer so nedavno temu demonstrovale proti škofu Flappu, ker je v cerkvi spregovoril nekaj hrvaških besedij. Nadalje je omenjal govornik konvikta v Kopru, v katerem je 60 Italijanov in en sam Slovenec. In v očigled temu razmerju so siljeni hrvaški in slovenski župniki, da morajo prispevati za ta konvikt, kjer se poitalijančuje še ono malo slovanskih gojencev.

Avstrija. — Ministerstvo notranjih poslov je imenovalo ministerskega podtajnika dr. Meeraus-a začasnim zdravstvenim nadzornikom za Istro in je pridodelilo istega namestništvu v Trstu. To se je zgodilo z ozirom na epidemijo v Pulju in črne koze v Malem Lošnju. — S cesarskim patentom od 15. p. m. so sklicani na 28. p. m. deželni zbori: češki, gališki, spodnje-avstrijski, štajerski, kranjski, moravski in goriško-gradiščanski. — 19. p. m. se je vršila pred dunajsko poroto razprava proti tatinski družbi Papakosta in tovariši. Porotniki so soglasno potrdili vprašanje glede krivnje obtožencev in vsled tega pravoreka (verdikta) je sodišče obsodilo: Papakosta in Stalia vsakega na 4 leta, Affendakisa na 6 let in Pribojca na 8 let težke ječe. Po prestani kazni je Papakosto, Affendakisa in Pribojca iztirati iz države, Stalia pa staviti pod policijsko nadzorstvo. — „Reichswehr“ piše, da Italijani v Pulju zahtevajo od države milijone, da priteče v pomoč zdravstvenemu stanju mesta. K temu dodaje omenjeni list: Taki so irredenti! Kadar jim je pomoči treba, obračajo se na Avstrijo, češ, troši milijone za nas; na drugi strani pa prav brez sramu upijejo: To ni avstrijska zemlja, mi smo irredenti! Ta opazka lista, ki je blizu kabineta Badenijevega, je prav umestna, in se more z enako pravico tudi prenesti na Trst in Gorico. Mi pa o tem tako-le sodimo: Ako bi Avstrija prisilila Lahone samo na to, da odpro pot Slovanom do njihovih pravic, zadeset let bi ne bilo niti sledu o irredentizmu. — O položaju v Avstriji piše „Hrv. Dom“: Ministerstvo grofa Badenija deluje neumorno na to, da si okrepi stališče, katero more zavzeti proti takozvanim nemškim liberalcem. Laskave opazke k imenovanju dunajskega antisemitskega župana za deželnega podmaršala na Spodnjem Avstrijskem, privedenje Slovencev v štajerski deželni zbor in imenovanje grofa Wurmbrandta šta-

jerskim glavarjem itd. dokazujejo, da vlada uporablja položaj pred glavnimi volitvami zelo spretno v svojo korist. Dolžnost naših poslancev je, da kolikor možno več pridobe za svoj narod; največ morejo doseči, če se slovensko-hrvaški poslanci združijo. Vedenje naših poslancev, kakor tudi Čehov in Slovencev, si tolmačimo tako, da so isti gotovo sprevideli tudi drugo alternativo Badenija, namreč sporazum med liberalci in Poljaki. Kaj imajo storiti, da se pogubno nemstvo ne ojači, to vedo sami najbolje.

Ogerska. — Budimpeštanski list „Mágyar Ország“ je priobčil te dni jako važne diplomatične spise, nanašajoče se na pogajanja med Rusijo in Nemčijo glede na trgovinsko pogodbo. Iz teh je bilo razvidno, da preči Ogerski glede na izvoz govedí velika škoda. Objavljenje teh spisov je obudilo seveda veliko senzacijo. Policija je začela takoj poizvedovati in je dognala, da je neki uradnik poljedelskega ministerstva dotične akte ukradel in prepise prodal uredništvu omenjenega lista. Uradnik se je izročil državnemu pravdnistvu. V kulturni madjarski državi je pač vse mogoče, karkoli je s sleparstvom v sorodu! — V ogerski zbornici magnatov je predlagal povodom adrese razprave kardinal Schlauch, da se v adresi sprejme odstavek, izrazujoči nado zbornice, da poznana modrost Nj. Veličanstva najde pot, po kateri se zagotovi verski mir v deželi. Ministerski predsednik Banffy in minister Wlassics sta se izrekla proti predlogu in na to ga je zbornica res odklonila. — Ogerska vlada je prosila rimsko kurijo, da dovoli upeljavo madjarskega jezika za službo božjo v unijski cerkvi v vseh onih krajih, kjer bivajo pomadjareni Slovani. Vsled te prošnje je izdal papež na vse unijske škofove v Ogerski naredbo, v koji strogo zabranjuje, da se pri liturgiji upotrebljuje madjarski jezik. Prav krepka zausnica! — Iz Pešte poročajo, da magnatska zbornica dovoli sodno postopati proti grofu Ferd. Zichy-ju. Vzrok je ta, ker grof Zichy je pri zadnjih volitvah vzdignil pest na nekega sodnika. — V ogerski zbornici je prišlo povodom adrese razprave do velikih skandalov. Povod je bil govor posl. Abrany-ja, kateri je rekel, da bi Ogerska mogla pri sklepanju nove pogodbe z Avstrijo nekoliko zvisati kvoto. Na te besede je zagnala cela opozicija hrup ter nazivala govornika renegatom, izdajalcem domovine, avstrijskim agentom, madjarožrcem, falsifikatorom in podlim spekulantom. Hrup je bil takšen, da je moral predsednik sejo pretrgati. Taki pojavi v ogerski zbornici pokazujejo prave težnje madjarske opozicije proti dualizmu, a ob enem tudi „simpatije“ do Avstrije.

Ostale države. — V tovarni za izdelovanje užigalic v Aschaffenburgu na Bavarskem se je primerila velikanska eksplozija, katera je razrušila celo tovarno. 11 delavcev in 16 delavk je bilo zasutih. Doslej so izpod razvalin izkopali 6 mrtvih in 15 nevarno poškodovanih ponesrečencev, ki so pa tudi kmalu na to umrli. — V ministerskem svetu v Carigradu se razpravlja o amnestiji Armencev. Armenski patrijarhat je izročil vladi pismo obljubo, da bodo Armenci, ako dobe pomiloščenje, popolnoma mirni in da položijo še enkrat prisego udanosti. — V italijanski zbornici se je oglašil zopet Imbriani, kateri ne more nikdar govoriti, da ne bi v govoru napadal Avstrijo. Rekel je med drugim, da se mu zdi Črnagora samo radi tega simpatična, ker je nasprotnica Avstrije. Pri razpravi o Afriki je vprašal Pelua, „ki je prazno zapovedoval baterijam proti Avstriji, ali bi se tudi z istim navdušenjem boril proti narodu, ki se bojuje za svobodo? O, ko bi se vojevali proti Avstriji, mesto proti Meneliku, ne bi bilo gotovo toliko ujetnikov. (Burno odobravanje)“. Ne bilo bi nam dosti mar, kaj govori kak Imbriani, ali, da v poročilu stoji, da je bil njegov govor burno odobravan, temu dajemo že več pomena. — Španski listi so z velikim veseljem razširili vest o zmagi španske vojske nad kubanskimi ustaši ter o smrti Macea, glavnega vodje ustašev. Zvedelo se je pa, da je Maceo poginil vsled izdaje, ker je bila razpisana na njegovo glavo znatna svota, a ne v častnem boju. Ta najnovejša vest je razburila zlasti Severnoamerikance, kateri

zahtevajo od vlade Združenih držav, da napove ista vojno Španiji; vojno zahtevajo tudi Braziljanci. Od te strani se sicer Španiji ni bati napovedbe boja, ali tam se zbirajo prostovoljske čete, ki pojdejo Kubancem na pomoč. Vsled smrti Maceove pa kubanski ustaši gotovo ne bodo mirovali, pač pa bodo še z večjo vstrajnostjo nadaljevali vojno, da mašujejo smrt svojega vodje. — Iz Pariza se je raznesla vest, da je znani stradalac Succ zblaznel. Odpeljali so ga v blaznico. — Iz Rima je došla vest, da je sv. Oče pozval ogerskega kardinala primasa v Rim, da sporoči o odnosih katoliške cerkve nasproti vedno se širici moči liberalizma na Ogerskem. — V raznih švicarskih kantovih so nabrali čez 400.000 podpisov na spomencih, s katero protestujejo zoper postopanje Turčije glede Armenije. Nabrali so tudi jeden milijon frankov v podporo Armencem.

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvaška. — Odvetniško pisarno pok. dr. Josipa Kopača je prevzel po posebni pokojnikovi želji zagrebski odvetnik dr. Virgilij Devčić, njegov nekdanji koncipijent. — 15. pr. m. je prvič po najstarejših govorih dr. David Starčević v hrvaškem saboru. Govor, kateri je „Hrv. Domovina“ dosledno natisnila in ki obsega celo polo priloge istega lista, je bil jako zanimljiv in se v njem čisto objektivno navajajo današnji odnosi na Hrvaškem. — V Zagrebu se blišči od 18. pr. m. na oglih trga pred novo realno in gimnazijo naslov: „Trg grofa Kmen Hedervara“. Za kakošne zasluge?

† **Miloš Zec.** — V Zagrebu je umrl 15. pr. m. glavni urednik „Narodnih Novin“ in poslanec Miloš Zec v 53. letu svoje dobe.

Pokojni Zec se je rodil 20. novembra 1843. v Kukuruzarih, kjer mu je bil oče pravoslavni svečenik. Početne šole je obiskoval v svojem rodnem kraju, potem pa je šel v Karlovce ter v tamošnji gimnaziji zvršil spodnje razrede, zgornjo gimnazijo pa je dovršil v Zagrebu, kjer je 1863. napravil maturo. Vstopil je v takratno pravoslavno akademijo v Zagrebu, da bi slušal pravne nauke. Radi siromaštva pa je moral opustiti nauke in je 1864. vstopil v uredništvo „Narodnih Novin“, kjer ga je z velikim veseljem sprejel oče hrvaškega časopisja in književnosti dr. Ljud. Gaj.

Od takrat je bil Zec duša „Nar. Nov.“, za katere je sam mnogo pisal, članke, razprave in poročila o takratnih socialnih dogodkih. Njegovo neumorno delovanje ni ostalo brez nagrade in brez sadu, ker ga je tedanji ban baron Rauch, ko je Gaj prodal list vladi, imenoval odgovornim urednikom. Od tedaj pa do 15. t. m. torej skoro celih 28 let je bil Miloš Zec odgovorni urednik tega lista, kateremu je posvetil vse svoje moči.

L. 1874., za bana Mažuranića, se je posrečilo Zecu, da je položil temelj tiskarni za „Nar. Nov.“, katera se je povzpela vsled vestne uprave do današnje višine. Pripomogel je namreč največ Zec k temu, da ima tiskarna in uredništvo „Nar. Nov.“ danes palačo, ki je v kras Zagrebu in je vredna čez 350.000 gld.

„Nar. Nov.“ pišejo o njem med drugim tudi to: Zec je bil Srb in veren sin pravoslavne cerkve, ali ob enem je bil Hrvat — je iz dna duše spoštoval svetinje katoliške cerkve, kateri pripada večina hrvaškega naroda. Bil je nekaka poosebljenost onih načel najodličnejših hrv. jezikoslovcev, ki govore o jeziku in narodu hrvaškem ali srbskem, torej ločijo oba naroda le po imenu. Bilo mu je jednako, če ga je kdo imenoval Srba ali Hrvata, ker je bil prepričan, da je to v resnici isto; prav radi tega je ostro obsojal in odbijal napade na srbstvo, ker je imel to tudi za napad hrvaštva, koje je s srbstvom jedna narodna celota, če tudi se v navadnem življenju govori v dveh narodih. Ali ni bil v tem pogledu pok. Zec uzor, po katerem bi se morali ravnati tudi drugi? Ne bi li v tem dvoimenem narodu bilo manje zla, manje nesreče, ako bi hodilo srbsko razumnštvo v tem pogledu istim potom, kot pok. Zec?

Dalmacija. — V Drnišu so končane volitve v občinski zastop. Hrvaška narodna stranka je zmagala v vseh treh volilnih razredih. Drniška občina šteje 20.000 duš; v nji živi nekaj Srbov, a Lahe se more prešteti na prste jedne roke. Pet jih bo morda, a ta petorica ima svojo „casino“; med nje se prišteva tudi odvetnik dr. Tomažić, ali kakor se sam podpisuje Tomassich. Vspeh hrv. nar. stranke se ima pripisovati probujeni narodu zavesti in pa uzorni občinski upravi, ki je med drugim sezidala lep obč. dom, v katerem je tudi čitalnica. Predstojnik je g. Nakić, bivši državni poslanec, a prvi prisednik, ki je takorekoč duša hrvaškega gibanja v občini in veteran v narodni borbi, g. M. Čović - Plenković. — „Jedinstvo“ javlja: Cenzura v Zadru, kateri je moral gledališni vodja g. Protić predložiti vse igre, je popačila „Zvonimira“, zlasti pa nam je v oči padlo, da je povsod zbrisala usklik: „Živela Hrvatska“, ki se večkrat nahaja v tem komadu za usklikom: „Živio kralj!“ „Jedinstvo“ odločno protestuje proti takemu postopanju, ker je Hrvaška tudi del monarhije ter se more slaviti kot kaka druga dežela.

Čehi na Moravskem. — Češki poslanec dr. Stránský je slikal v državnem zboru stanje Čehov na Moravskem. Govornik je rekel, da so moravski Čehi prišli do prepričanja, da se imajo ravnati po prislovcu: Zaupaj v Boga in v se, drugi ti ne bo pomagal. Moravski namestnik je ob enem vodja nemške stranke. Ko je isti obiskal Ostrovice, so bile vse nemške hiše okrašene z nemškimi in pruskimi zastavami, — drugi dan pa, ko je došel tje kaj nadvojvoda Ferdinand, so zamenili te zastave z avstrijskimi, da bi nadvojvoda ne izvedel pravega mišljenja tamošnjih Nemcev. Vsi listi, ki priporočajo geslo: „Svoji k svojim“, se konfiskujejo. Radi tega — pravi konečno govornik — ne bi smel nijeden Čeh glasovati za vladni dispozijski zaklad, iz katerega se podpirajo nemški listi, da potem napadajo Slované. Rajnka „Presse“ je tudi požrla iz tega zaklada marsikateri tisočak, a ve se, kako je pisala o Slovanih, zlasti pa o Čehih.

Slovaška. — V trenčinskem okraju, kjer po nekaterih občinah vlada glad in velika siromaščina in kjer „pašuje“ Slovakom radi njih zatiranja dobro znani veliki župan Szalavszky, deli se podpora le takim ljudem, kateri so pri zadnjih volitvah glasovali za vladne pristase. — 15. pr. m. je stal pred porotniki v Pešti župnik Jos. Martinček, ki je bil tožen radi delovanja proti madjarski narodnosti in proti židom, zlasti pa radi nekega v tem zmislu pisanega članka v „Krestanu“. Porotniki so ga krivim proglasili in sodišče ga je obsodilo na 3 dni zapore in na globo 150 gld.

Bosna - Hercegovina. — Uprava teh dežel ni tako uzorna, kakor jo slikajo vladni in polovladni listi. Tudi „Soča“ je v nekaterih letošnjih številkah prinesla več izvirnih dopisov iz Sarajeva, iz katerih se more razvideti samosilno postopanje Kalajeve vlade, oziroma policije, ki je tam najvažnejša oblast. Pretekli teden pa je prišla bosenska deputacija na Dunaj, ki se je hotela posebno pritožiti, kako se kratki povsod cerkvena samouprava in delajo ovire Srbom pri snovanju društev. V vse se meša policija. Pod turško vlado so pravoslavni imeli dosti več svobode, nego jo imajo pod avstrijsko. Še večji reveži v tem pogledu pa so katoliki, ki so bili prej preganjani in se jim tudi sedaj še slabše godi kot pravoslavnim. (Sicer pa bi se morali sporazumeti Hrvatje in Srbi, potem bi bilo bolje! Potem bi se vlada ne mogla izgovarjati takó, kakor se zdaj z vsó pravico!) Prizadevanju ministerstvu: Kalaje se je posrečilo, da cesar ni sprejel deputacije. Nj. Veličanstvo torej ne sme zvedeti, kako se ravna s prebivalstvom v „srečni“ Bosni; no, pa saj se tudi prikriva svetu celo to, kako se upravlja ta dežela. Vsako leto se delegacijama sicer predlaga proračun za upravo, a o njem se ne pusti sklepati. Tudi sklepni računi se ne predložé.

Črnagora. — Za časa poplave Zogajnskega blata pri Ocincu je čolnar Osman

Bećir rešil 6 tovarišev in je dovažal vkljub nevarnosti svojega življenja hrano siromakom, ki so bili obkoljeni z vodo. Tudi že prej se je Osman večkrat odlikoval s svojim junaštvom ter je o neki priliki otel več ljudskih življenj v ocinski luki. Zato ga je gospodar Črnogore, knez Nikola, odlikoval z zlato svetinjo „za hrabrost“ in mu podaril 50 gld.

Rusija. — Kakor javljajo „Times“, se je ustavila ruska križarka „Zaporožec“ v loki pri Rehiti in pri Perinu, ter so mornarji odstranili tam v znak italijanskega protektorata razobešene embleme in na njih mesta razobesili ruske zastave. — Kakor se čuje, namerava car Nikolaj II. ovekovečiti svoje ime z velikim kulturnim delom, katero se more vsporediti sibirski železnici, orjaškemu delu njegovega očeta. To novo orjaško delo naj bi bil 1600 kilometrov dolg kanal, ki bi segal preko vse Rusije od severa do juga in spajal Baltičsko morje s Črnim. Na tak kanal opozarja že narava sama, kajti med mestom Riga, ob Baltičskem morju, kjer naj bi kanal prišel in pa Kersonesom, blizu Odese ob Črnem morju, kjer naj bi končal, tečeta v nasprotnem si pravcu dve nejednako veliki reki: Duna, ki teče proti severovzhodu, izlivajoča se poleg Rige, in Dnjeper, ki teče na jug in se izliva o Kersones. Izviri teh dveh rek so oddaljeni kakih 200 kilometrov jedni od drugih. Kanal bi šel torej po Duni, potem bi bilo treba prekopati svet do Dnjepra, katera poslednja reka bi se uredila za polovito vse do nje izliva. Kanal naj bi bil povprečno 65 m širok; ob obrežjih naj bi stale električne svetiljke, ki naj bi omogočile polovitev tudi po noči. Kar se tiče stroškov, proračunjeno je povprečno, da bi to orjaško delo stalo 250 do 300 milijonov rubljev, t. j. okoli pol milijarde goldinarjev. — Demonstracije na ruskih visokih solah, ki so počele radi katastrofe na Hodinskem polju, še vedno trajajo in zavzemajo vedno večji obseg. Do sedaj je zaprtih 1200 dijakov, a drugi se upirajo, ker jim oblastva ne dovoljujejo, da bi odposlali carju peticijo, v kateri prosijo, da jim se drugovi pusté na svobodo. Vseučilišče v Harkovu je zaprto. Vseučiliščniki poljske narodnosti v Varšavi se niso pridružili izgredom. Na vseučiliščih, katera niso zaprta, vrše se najostreje preiskave.

Raznoterosti.

* **„Loterijski kralj“ Miha Farkas.** — Nasi č. čitatelji se izvestno še spominjajo na onega Madjara, ki je pred par leti osleparil loterijski erar za preko pol milijona goldinarjev. Svojih par let ječe je izvršil v kaznilnici v Szegedinu ter se o tej priliki izučil mizarstva. Sedaj pa je ta mož v severni Ameriki, v Ohio, kjer ima veliko tovarno za izdelovanje pohištva. Tako je namreč sporočil od tam domov v Temešvar neki Peter Knoll, rojak Farkasev. V tem pismu pravi mož, da je Farkas jako bogat, upliven in obče spoštovan industrijalec. Je mogoče, kajti tam se nihče ne briga od kje je uzel „tovarničar Farkas“ potrebnega denarja, da si je zgradil in uredil svojo tovarno. Treba je priznati, da je dobro uporabil prisleparjeni denar. Kajti od prigolufanega pol milijona našla se je takrat komaj polovica, namreč kakih 250.000 gld., v tem ko je Farkas trdil gledé druge polovice, da je razdelil denar med svoje soigralce na Dunaju. Tega mu seveda že takrat nihče ni verjel, toda nasprotnega dokazati mu tudi nihče ni mogel. Sedaj je pa že popolnoma jasno, da je bil Farkas kakih 250.000 gld. skril v kakšen varen kraj. In s tem denarjem igra sedaj onkraj morja v „novem svetu“ ulogo poštenjaka, občespoštovanega industrijalca.

* **Žalosten konec Li-Hung-Čangove slave.** — Kitajskega Bismarcka so ga imenovali v Evropi, slavnega kitajskega podkralja Li-Hung-Čanga in evropski cesarji in kralji in državniki so mu izkazovali velike časti. Imponiral je vsem, samo pariškim pouličnim pobalinom ne. A prav te časti, katere so se mu izkazovale v Evropi, so bile prvi vzrok nemilosti kitajskega cesarja. Državn

svet je Li-Hung-Čanga tožil, da je bil na potovanju v Evropi česčen, kakor pristoja samo cesarju in ga vsled tega obsodil na izgubo vseh časti in dostojanstev. A zadela ga je še druga nesreča. Cesarski paznik ga je dobil, ko se je sprehajal po vrtu cesarjeve matere. To je silno hudodelstvo. Li-Hung-Čang je paznika hotel podkupiti. Stisnil mu je v roko primerno svoto, a paznik je mislil, da je Li-Hung-Čangovo življenje več vredno. Vzel je torej svoto in bivšega podkralja ovadil. Cesar je bil milostiv in je Li-Hung-Čanga obsodil na izgubo vseh dohodkov ter mu pustil le 13 gld. na leto za riž. Mož, ki je sedel z ruskim carjem in Bismarckom pri isti mizi, živel bo odslej kakor najsiromašnejši kitajski hlapec — če se ga kitajski cesar konečno ne usmili.

*** Kdor prej pride, prej melje.** — V Harkovu sta se bila dva mladeniča zaljubila v jedno dekle. Oba sta strastno igrala šah in se konečno dogovorila, da se dekletu odpove isti izmed njiju, kdor zgubi prvo partijo. Začela sta partijo. Trajala je dva dni, a konec je bil „remis“. Začela sta drugo partijo. Ta je trajala tri dni, a konec je bil zopet „remis“. Ko sta zaljubljenca hotela zaceti tretjo partijo, dobila sta vest, da se je njiju izvoljenka zaročila z nekim drugim mladeničem.

*** Ubegla levinja.** — V menažeriji v Birminghamu je po predstavi, prav ko so ljudje odhajali, stara levinja ušla iz zverinjaka in napadla blizu nje stoječega konja, kate-rega je raztrgala. Nastala je nepopisna panika. Na srečo je krotitelj pri sebi imel puško, ter zver ustrelil prav ko se je pripravljala, da plane na kričaje bežeče ljudi.

*** Strašen vihar.** — Iz Melbourne v Avstraliji se poroča, da je strahovit vihar uničil mesto Nevertire. Vihar je podrl vse hiše, nekatere skoro do tal, ter povzročil velikansko škodo. Seveda je na tisoče ljudi ponosrečilo. Vihar je trajal štirinajst ur in bil tako silen, da je strgal celo hišno streho in jo nesel sto metrov daleč.

*** Civilna lista evropskih vladarjev.** — Cenjenim bralcem hočemo tu podati mali pregled, koliko dobivajo vladarji na leto od svoje države v frankih: v Rusiji 30,016.000, v Nemčiji 30 000.000, v Avstriji 23,200.000, v Italiji 15,500.000, na Angleškem 11,898.454, v Španiji 9,500.000, na Bavarskem 5,401.750, v Belgiji 4,412.000, na Saksonskem 3,306.779, na Nizozemskem 2,730.000, na Portugalskem 2,483.000, na Vitemberskem 2,089.861, na Švedskem in Norveškem 1,800.820, na Danskem 1,600.303, na Grškem 1,125.009, v Srbiji 1,200.000, v Črnigori 200.000. — Rumunjska, Bolgarska in Turška niso navedene, ker se v teh državah lista menjava. Predsednik Francoske dobiva na leto 1,200.000, v Ziedinjenih državah 250.000, a isti v Švici samo 15.000 frankov.

Narodno gospodarstvo.

Umetna gnojila. — Dandanes nam često pomanjkuje navadnega gnojja, zato si moramo pomagati z umetnimi gnojili. Iz Italije, zlasti iz Genove se dovažajo taka gnojila v naše kraje; dobé se po prav nizki ceni, za borih par novčičev, a niso vredna še tega denarja ne, ista so namreč brez vsake kemične gnojilne vsebine ter radi tega tudi ž njimi ne dosežemo nikakega vspeha. Dobra gnojila pa dobimo iz tovarne v Hrastniku na Štajerskem, katera ima tu v Gorici tudi svojega zastopnika.

Omenjena tovarna ima razna gnojila, kakor: za strneno in raznovrstno žito, za krompir, različne pese, travnike, vinsko trto itd. in sicer superfosfate iz koščne moke: solitrov-, solitro-kalijev in kalijev superfosfat, potem kilisoliter, amonijakove in kalijeve soli. Priporočamo torej posestnikom in rodoljubom na deželi to trdko najtopleje. Rodoljubi z Goriskega naj se obrnejo na zastopnika g. Franca Jeschek-a v Gorici, via Tre Re 4, ki jim postreže pošteno in po nizki ceni.

Loterijske številke.

23. decembra:					
Lvov	54	28	82	52	51
Praga	58	90	74	85	3
24. decembra:					
Gradec	62	85	72	46	75
Dunaj	3	60	39	48	54
30. decembra:					
Brno	62	42	75	47	2
Inomost	69	35	17	57	16

Dunajska borza

4. januarja 1897.

Skupni državni dolg v notah	101	gld.	65	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	"	80	"
Avstrijska zlata renta	122	"	90	"
Avstrijska krona renta 4%	100	"	75	"
Ogerska zlata renta 4%	122	"	25	"
Ogerska krona renta 4%	99	"	15	"
Avstro-ogerske bančne delnice	936	"	—	"
Kreditne delnice	377	"	—	"
London vista	119	"	95	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	"	85	"
20 mark	11	"	74	"
20 frankov	9	"	52	"
Italijanske lire	45	"	42	"
C. kr. cekini	5	"	68	"

Tržne cene.

	za 100 kilov	
Kava: Santos	gld. 132— do 140—	
Sandomingo	160— " —	
Java	160— " 164—	
Cejlon	185— " —	
Moka	192— " —	
Sladkor	35— " 35 ¹ / ₂	
Speh	52— " 56—	
Petrolij v sodu	18 ³ / ₄ " —	
v zaboju	6 ¹ / ₂ " —	
Maslo surovo	64— " 66—	
kuhano	81— " 82—	

Moka: (Majdičeva):

št. 0 gld. 15-45, št. 1 gld. 14-95, št. 2 gld. 14-45,	
3 " 13-85, " 4 " 13—, " 5 " 12-45,	
št. 6 gld. 11-45, št. 7 gld. 9-45	

Ogerska:

št. 0 gld. 15-20, št. 1 gld. 14-70, št. 2 gld. 14-20,	
3 " 13-70, " 4 " 13-30, " 5 " 12-80,	
št. 6 gld. 12-20.	

Otrobi debele	gld. 4-50 do 4-70
drobne	4-60 " —
Turšica navadna	5-40 " 6-40
Oves	6-50 " 7—

CENIK

mlinov „Erste Ofen-Pester Dampf-mühlen“.

Via Cappuccini N. 11,

(v bivši tovarni sladkorja).

Pšenični gres N. B fl. 15-60	
" " " C " 15-10	
Pšenična moka " 0 " 15-40	
" " " 1 " 14-60	
" " " 2 " 14-40	
" " " 3 " 13-70	
" " " 4 " 13-50	
" " " 5 " 13-10	
" " " 6 " 12-20	

Pšenične otrobi drobne a fl. 4-45 — debele a fl. 4-75, zob a fl. 7—, turšica ogerska fl. 5-30, domača fl. 0—, Sol, a fl. 10—.

Za več ko 25 stotov (kvintalov) po sporazumljenji.

Zaloga pridelkov iz Monastera.

Riž mutico La a fl. 26 za 100 kg.

in ceneje vrste od drugih tovarn.

Vino za domačo rabo v sodčkih po 56 litrov: po 16, 18, 20 in 24 kr. liter.

Vse brez zavezo.

Zdravnik

Dr. M. Keršovani

se je preložil v lastno hišo

v ulico Barzellini

h. št. 2.

zraven „Sloginih“ zavodov.

Ordinuje kot navadno.

Prvi in najstareji
fotografično-umetniški zavod

Antona Jerkiča v Gorici na Travniku

(poleg nsdškofije št. 11)

prevzema vsa v fotografično stroko spadajoča dela do naravne velikosti; izdeluje fotografije na porcelan, na broše (najnovejša iznajdba), na žido, platno itd., akvarele, oljnate slike; posnema po starih fotografijah pomanjševalno ali povečevalno na najokusnejši način. Neprekos-70 livo delo jamči. Cene poštene. 26—1

Vinarsko in sadjarsko društvo
za Brda 218

s sedežem v Gorici, ulica Barzellini št.20.

priporoča

po nizki ceni slavnemu občinstvu

svoja pristna briska
vina: rebulo, modro
frankinjo in druga na-
vadna črna vina, pri-
delke svojih članov.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov naprej.

Uzorec vin pošilja na zahtevo.

Ne slišano še!!

V življenju se ne zgodi več tako redka prilika, da bi se moglo dobiti le za 2 gld. te-le potrebne predmete, in sicer 40 komadov: 1 prima-ura, najelegantnejša, lepo pozlačena, z lepo verižico, točno kazoča, z enoletnim jamčenjem; 1 fina zapestnica za dame iz pariškega duble zlata; 1 najelegantnejša zakopčnica za dame nove fačone; 1 krasna židana zavratnica za gospode; 1 igla za isto z umetnimi briljanti; 3 komade elegantnih gumbov iz duble zlata z umetnimi briljanti za prsa; 2 mehanična gamba za manšete, duble zlato s patentovanim zapiralnikom; 2 krasna gumba za ovratnico iz duble zlata; 1 elegantni prsten za gospoda z lepim kamenom; 6 najfin-nejih barvanih žepnih robcev; 1 krasno in fino obrobjeno žepno ogledalo; 10 finih angleških papirjev za pisma in 10 zavitkov. Vseh krasnih predmetov stane z uro vred odslej le 2 gld. in se dobé, dokler so v zalogi, po poštmem 75— povzetju pri krakovski 204—4

trgovski hiši F. Windisch v Krakovu,

(Krakau, Postfach Nr. 16-10).

Kdo pije

Kathreiner

Kneippovo sladno kavo?

Vsak,

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

Prošnja: Da se toraj obvarje vsake škode, pazi naj pri kupovanji natančno na varstveno znamko belo - modro na izvirnem za-voju z imenom **Kathreiner**.

Zavoji brez imena „Kathreiner“ niso pristni.

Pozor!

Opozarjamo sl.
občinstvo v Gorici in na
deželi, da naša tiskarna
ima v svoji zalogi

Krasne posetnice

za
gospé, gospice in gospode
vseh oblik in velikostij.

Posetnice za brate Sokole

s sokolskim monogramom.
(Na zahtevo pošilja uzornik črk za posetnice)

Posebnost za razna voščila

n. pr. godove, novo leto itd.

Krasna poročna naznanila

v veliki izberi.

Trgovske zavitke

vseh kakovostij.

Trgovske račune

vseh oblik.

Trgovski papir s tiskom trdke.

Vabila

za

● razna društva ●

in

VSPOREDE,

razne lepake itd.

OSMRTNICE, PRAVILA,

BROŠURE, KNJIGE

in drugo

prevzema v tisek in točno
izvršuje

GORIŠKA TISKARNA

A. GABRŠČEK.

Slovanski obrtniki in trgovci.

Franjo Jakil
Tovarnar kôž v Rupih
zaloga v Gorici Raštel 9.

Lončar Alojz Černe
v Kobaridu izdeluje vsakovrstne
lončene peči in modovnice za
ognjišča po najnovejših uzorcih.
Cene so nizke in dobro blago.
Prevzame tudi stavbinske okrase
po doposlanih načrtih.

ANTON OBIDIČ
čevljar v Semenški ulici št. 4 se
priporoča Slovincem v Gorici in
v okolici za blagohotna naročila.

Gostilničar Ivan Lisjak
pri „Rajhu“ št. 5. na Kornu, priporoča svojo
gostilno: vino belo vipavsko in brisko, teran
kraški, pivo steinfeldsko, kuhinja dobra, sobe iz-
vrstne za prenočišče, prostorni hlevi za živino.
Cene primerne.

Trgovec z vinom Anton Čoš,
v Nunski ulici, v Gorici (gostilna pri „belem
zajcu“) priporoča bogato zalogo vsakovrstnega
belega in črnega vina v sodčkih od 56 l. naprej,
katerega ima v svoji zalogi v gledišni ulici, 20.
Cene zmerne, poštena postrežba.

Anton Vodopivec
gostilničar
pri „petelinu“ v Trstu via Gheda
št. 7. (zraven j. kolodvora),
priporoča se rojakom v mestu in na
deželi.

IVAN DEKLEVA
veletržec z vinom,
ima v svojih zalogah vseh
vrst domačih in istrskih vin.
Cene zmerne.

Pek Karol Drašček
priporoča
pekarijo v Riva Corno 4
in podružno prodajalnico kruha
v Semenški ulici 2.

Svečar J. Kopač v Gorici
Solkanska ulica 9
priporoča pristne čebelno-voščene sveče
kg po gld. 245. Za pristnost jamči s 1000 kron.
Sveče slabjših vrst po jako nizki ceni. Zaloga
kadil za cerkve po gld. 1-20, 1 gld., ter 50 kr. kg.
Razpošilja na vse kraje avstro-ogerske monarhije.

Trgovec z vinom Ant. Pečenko
Vrtna ulica št. 8.
priporoča v sodčkih od 56 litrov naprej
pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,
briskih in istrskih vinogradov. — Cene zmerne,
postrežba točna.
Za pristnost vina jamči.

Anton Kuštrin
v Gosposki ulici št. 23
priporoča
svojo trgovino raznih jedilnih
potrebščin. Postrežba točna.

Gostilničar Ivan Reja
priporoča svojo gostilno „pri
golobu“ za vojašnico št. 7.
Vino belo in črno prve vrste.
Kuhinja dobra. Cene zmerne.

Usnjar Franc Bensa
v Ozki ulici 8
priporoča vsakovrstno usnje,
podplate, kopita, orodje in druge
potrebščine za čevljarje.

Anton Koren
Gosposka ulica 4
priporoča razno lončarsko, porcelansko in stekleno
blago, reže in uklada šipe ter pripravlja okvirje.

Tovarna piva Fr. Waňek
na Goriščeku
priporoča svojo zalogo goriškega piva.

Andrej Čermelj
na Kornu
priporoča svojo zalogo razno-
vrstnega jedilnega blaga. —
Postrežba vestna.

Klobučar Anton Fon
v Semenški ulici
priporoča svojo bogato zalogo
klobukov in kap ter gostilnico
preskrbljeno z izborn. vini.

Andrej Jakil
Tovarnar kôž v Rupih
p. Miren.
Prodajalnica na Kornu v Gorici.

Papirnica Antona Jeretiča
v Semenški ulici in za veliko vojašnico
priporoča vse izdelke, ki spadajo v šolsko in
pisarniško stroko, kakor peresa, svinč-
nike, papir, knjižice itd.

Saunig & Dekleva
glavna zaloga koles „Swift“ v ulici Fran Josipa
št. 4. — Zaloga pušk, streljiva, šivalnih strojev
itd. v nunski ulici št. 16. — Popravljalnica koles
in izdelovalnica žičnih blazin v nunski ulici št. 14.

„Goriška ljudska posojilnica“,

(vpisana zadruga z omejeno zavezo)

se je preselila

v hišo št. 9. v ulici Vetturini

(za gostilno „Angelo d' oro“ ali „Pri zlatem angelju“).

Svoje prostore ima na levo roko pri tleh.

V edenajstih mesecih je imela letos 444.000 gld. —
prometa. —

Hranilne vloge se obrestujejo po $4\frac{1}{2}\%$

Posojila se dajejo: na menice po $6\frac{1}{2}\%$
na vknjižbo po $5\frac{1}{2}\%$

Uradni dnevi za denarni promet so:

nedelja, ponedeljek in četrtek

od 11. do 12. predp.

Za druga opravila vsak dan do poludne.